

YTTRANDE

Datum
2026-02-06

Dnr
R 150-2025

1 (2)

Chefsjustitieombudsmannen
Erik Nymansson

Regeringskansliet
Finansdepartementet

Yttrande över betänkandet Anpassningar till AI-förordningen – Säker användning, effektiv kontroll och stöd för innovation (SOU 2025:101)

(Fi2025/01969)

Riksdagens ombudsmän (JO) har beretts tillfälle att yttra sig över det rubricerade betänkandet. Utifrån de aspekter som JO främst har att beakta vill jag föra fram följande.

Regeringen har anmält JO som en av de nationella myndigheter som avses i artikel 77 i AI-förordningen. I betänkandet föreslås att JO även fortsättningsvis ska anges i förteckningen över de myndigheter som avses i artikeln.

Jag har tidigare motsatt mig att JO utses till Sveriges övervakningsmekanism enligt screeningförordningen med hänsyn till myndighetens uppdrag och konstitutionella ställning (se JO:s yttrande över promemorian Migrations- och asylpakten [Ds 2025:30] den 7 januari 2026, dnr R 154-2025). Det nu aktuella förslaget väcker dock inte samma konstitutionella betänkligheter.

Jag delar utredningens uppfattning att artikel 77 i AI-förordningen endast innebär att de nationella myndigheter som avses i artikeln ska ha befogenhet att begära och få åtkomst till viss dokumentation enligt förordningen för att kunna fullgöra sina befintliga uppdrag att skydda grundläggande rättigheter. Av skäl 157 framgår att AI-förordningen inte påverkar behörigheten, uppgifterna och oberoendet för dessa myndigheter.

Flera andra länder har anmält sina ombudsmannainstitutioner som sådana myndigheter som avses i artikel 77, däribland Danmark och Finland. I ett nordiskt/europeiskt perspektiv torde det finländska ämbetet vara det som mest liknar det svenska. Jag noterar därför att inte heller den finländske ombudsmannen har uppfattat artikel 77 som problematisk ur ett konstitutionellt perspektiv (se verksamhetsberättelsen för 2024, s. 21).

Yttrandet har beslutats av chefsJO Erik Nymansson. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Seniora rättssakkunniga Therese Såde har föredragit ärendet och byråchefen Dan Johansson har deltagit i beredningen.

Kopia till

Konstitutionsutskottet